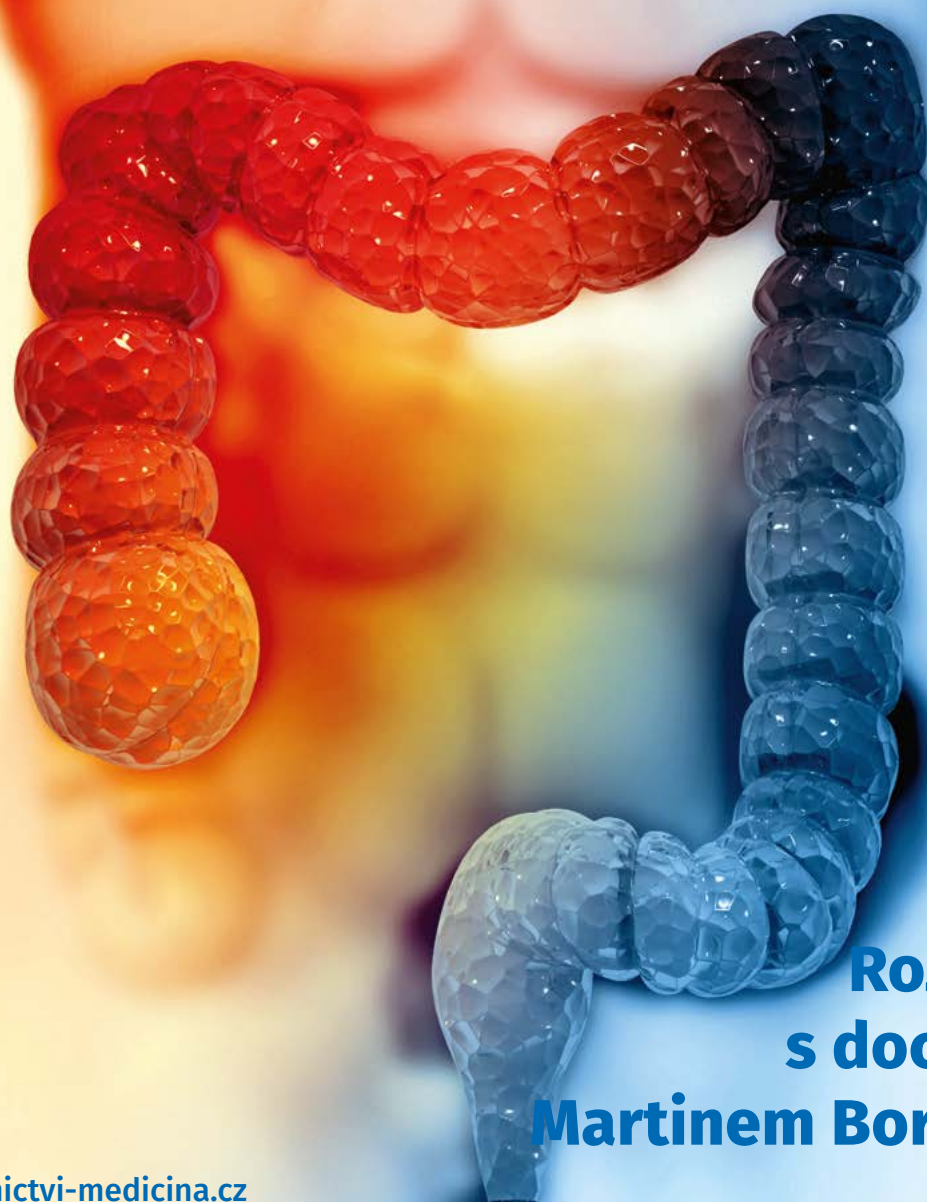

4
2025

**Rozhovor
s docentem
Martinem Bortlíkem**

str. 12

www.zdravotnictvi-medicina.cz

**České zdravotnictví
potřebuje důraz na
prevenci**

str. 2

**DIALOG 2025
mezi obory
i generacemi**

str. 21

**Jak může věda
zpomalit
stárnutí**

str. 34

DIALOG 2025 mezi obory i generacemi

Ve dnech 16.–18. března proběhla v Brně biochemická konference DIALOG 2025. Největší prostor tu jako vždy dostala témata, která právě nejvíc „hýbou“ laboratorní diagnostikou. Takovou výzvou je i diferenciální diagnostika sepse.

Generálním partnerem celé konference byla společnost Beckman Coulter. Odborné zástyty akcí poskytla Česká společnost klinické biochemie České lékařské společnosti J. E. Purkyně a Aliance pro telemedicínu a digitalizaci zdravotnictví a sociálních služeb. Organizaci celé akce zajistila společnost EEZY Events & Education.

prof. MUDr. Richard Průša, CSc.

Roli hlavního odborného garanta konference letos přijal prof. MUDr. Richard Průša, CSc., přednosta Ústavu lékařské chemie a klinické biochemie 2. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Motole. Podle profesora Průši je DIALOG jedním z velmi významných a tradičních míst setkávání špičkových vědců, lékařů, analytiků a dalších odborníků z praxe. „Ti všichni sem přijíždějí, aby sdíleli své poznatky, diskutovali novinky a společně posouvali hranice našeho oboru. Přitažlivý je i unikátní koncept konference, kdy tradiční bloky přednášek střídají bloky diskusí, takzvaný DIALOG 360°. Jsem rád, že naše práce přináší reálná řešení pro současné problémy, není jich málo. A těší mě, že tato konference, v pořadí již sedmá, je skutečně platformou pro dialog – a nejen mezi obory, ale i mezi generacemi,“ řekl profesor Průša.

doc. Ing. Drahomíra Springer, Ph.D.

Akcent na mezigenerační dialog a pomoc mladé generaci klade (a to nejen ve svém úvodním projevu!) i doc. Ing. Drahomíra Springer, Ph.D., předsedkyně České společnosti klinické biochemie ČLS JEP, vedoucí úseku imunoanalytických metod Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice

Nedělní program uzavřel přednáškou o etiketě zdravotníků Ladislav Špaček

v Praze a také vedoucí Katedry klinické biochemie na Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví. V úvodním slovu mimo jiné podotkla: „Mladou generaci biochemiků nemusíme pro vzdělávání motivovat, sami jsou motivovaní dost. Naš úkol je neodradit je a dát jim možnosti.“

Diferenciální diagnostika sepse 360°

Odborným garantem bloku věnovanému sepsi byl prof. MUDr. Martin Matějovič, Ph.D., proděkan Lékařské fakulty UK v Plzni a přednosta I. interní kliniky Fakultní nemocnice v Plzni a Lékařské fakulty v Plzni Univerzity Karlovy. Nahlížena a diskutována byla seps na letošním Dialogu v nejširším možném zorném úhlu. Výsledných 360° se tak podařilo zprostředkovat díky různým pohledům na sepsi: od manažera nemocnice přes léčebnou a preventivní péči, kliniky až po pohledy z biochemické a mikrobiologické laboratoře. „Seps je jedním z hlavních zdravotních problémů, a to celosvětově. Fakticky jde o syndrom život ohrožující akutní orgánové dysfunkce v důsledku dysregulované reakce na infekci. Jde o situaci, kdy organismus bojuje se závažnou život ohrožující infekcí, která v organismu navodí imunitní a metabolické procesy vedoucí k poškození funkce životně důležitých orgánů. Pokud se tímto způsobem reakce organismu na běžnou infekci vymkne kontrole, může to skončit smrtelně,“ připomněl profesor Matějovič. Aktuálně právě seps patří mezi nejčastější příčiny úmrtí. Například ve Spojených státech je více než jedna třetina úmrtí během hospitalizace připisována právě sepsi, náklady na její léčbu tam přesahují 38 miliard USD. Obdobné výsledky potvrzují i evropská epidemiologická data, v Evropě je seps nejčastější příčinou úmrtí pacientů přímo v nemocnicích a je to tak na standardních odděleních i na jednotkách intenzivní péče. Na celém světě se ročně vyskytne 49 milionů případů sepse a 11 milionů souvisejících úmrtí. Seps je

Diskusní blok Diferenciální diagnostika 360° – zleva: MUDr. Václava Adámková, Ph.D., doc. MUDr. Helena Lahoda Brodská, Ph.D., MUDr. Zdeněk Monhart, Ph.D., FEFIM, MUDr. Vít Lorenc, MBA, MUDr. Soňa Šuláková a prof. MUDr. Martin Matějovič, Ph.D.

současné i nejdražší hospitalizační diagnózu. I po vyléčení sepse navazují další problémy, včetně obrovské ekonomické zátěže. Problematika řešení závažných infekcí a jejich následků se týká nejen pacientů, lékařů a sester, ale i mikrobiologů, biochemiků, vědců, managementu nemocnic, ekonomů, pojišťoven a všech zdravotnických stakeholderů a vlastně celé společnosti. Značná záležitost sepse je i v tom, že z biochemického hlediska se výsledky laboratorních vyšetření jednotlivých případů mohou velmi lišit, není to tak, že by u všech pacientů byla uniformní odpověď a stačilo by vyšetření dvou nebo tří biomarkerů a bylo by jisté, že jde právě o sepsi. Profesor Matějovič přiblížil i cesty výzkumu v této oblasti: „Výzkum se ubírá dvěma směry a jeden cílí na původce. Sepse je klasický boj mezi predátorem a pacientem. Tím predátorem jsou mikrobi jako původci infekcí. Na tyto mikroby je zaměřen jeden velký směr výzkumu a blíží se doba, kdy budeme schopni velmi rychle původce infekčních onemocnění detekovat už při vstupu do nemocnice. Nebudeme už muset čekat dva až tři dny na výsledky mikrobiologické laboratoře. Druhým směrem je hledání přesnějších biomarkerů, které nám pomohou lépe stanovit diagnózu a také predikovat, jestli nemocný bude mít prospěch z té které léčby.“

Do diskuse o diferenciální diagnostice sepse na konferenci DIALOG 2025 vnesl MUDr. Vít Lorenc, MBA, předseda představenstva Nemocnice Jindřichův Hradec, hned dvojí úhel pohledu: z pozice vedení nemocnice a z každodenní praxe vedoucího lékaře ARO. Třetím, ale neméně podstatným záběrem je i jeho nadšení pro nové technologie, včetně informačních. I v souvislosti s řešením problémů kolem

sepse pomáhá v jindřichohradecké nemocnici digitalizace:

„Více než polovina všech pacientů, kteří jsou k nám přijímáni s touto diagnózou, se dostala před přijetím do kontaktu se zdravotní péčí. Sdílení dat mezi námi a všemi ostatními poskytovateli péče, tedy i praktiky a specialisty, by nám mohlo velmi pomoci i v časně diagnostice. V rámci našich projektů týkajících se digitalizace pracujeme na sdílení dat mezi naší nemocnicí a praktickými lékaři, což by nám mohlo pomoci zlepšit péči i o tyto pacienty,“ uvedl MUDr. Lorenc.

Kazuistiky, hematologická diagnostika a zpověď mladých

Samostatný odborný blok byl tentokrát doplněn kazuistikám. Mezi nimi byla i „auto-

kazuistika“, kdy její autor, prof. MUDr. Tomáš Zima, Dr.Sc., přednosta Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, pojal svůj příspěvek nazvaný „Covid a já“ jako případovou studii založenou na vlastním onemocnění covidem, a to s velmi těžkým průběhem. Svůj případ při nemoci nechtě sledoval z pohledu pacienta a lékaře biochemika v jedné osobě.

Posouvání hranic mikrobiologické diagnostiky prezentoval na mikrobiologických kazuistikách prof. MUDr. Pavel Dřevínek, Ph.D., přednosta Ústavu lékařské mikrobiologie 2. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Motole, vedoucí Centra cystické fibrózy Fakultní nemocnice v Motole. Z části i kvůli covidu je dnes v Česku každá mikrobiologická laboratoř vybavená zařízeními na molekulární testování a umí provést PCR test. Nabídka vyšetření záleží na portfoliu konkrétní laboratoře, ale už nepotřebují mít vlastní know how, vlastní inhouse test, mohou používat ty komerčně dostupné. Tato záležitost posunula mikrobiologické laboratoře hodně dopředu. Skutečnou novinkou v molekulární diagnostice je podle profesora Dřevínka využití i v lékařských mikrobiologických laboratořích sekvenací, dělat důležité sekvence nukleové kyseliny, které ozřejmí důvody patologického stavu. Tímto způsobem lze provádět analýzu přítomnosti nejružnějších agens. „Někdy se takový postup označuje jako metagenomika, ale v pravém slova smyslu je metagenomika o tom, že se osekvenuje naprosto všechno. Není to jenom o detekci agens, ale dokonce i o jejich vlastnostech,“ řekl přednášející o metodě, která jde i do dosud nebylé

Diskutující odborného bloku Kazuistiky – zleva: prof. MUDr. Pavel Dřevínek, Ph.D., prof. MUDr. Tomáš Zima, Dr.Sc., MBA, MUDr. Jana Čepová, Ph.D., MBA, a prof. MUDr. David Stejskal, Ph.D., MBA

V diskusním bloku Hematologická diagnostika vystoupili – zleva: MUDr. Martin Špacek, Ph.D., Ing. Martin Pulcer, Ph.D., MBA, Ing. Kristýna Melounová, moderátorka konference MUDr. Soňa Šuláková a MUDr. Dana Mikulenková

podrobné analýzy a poznání vlastností mikrobů. Jde o sekvenování nové generace, které se už nějaký čas používá v genetice, ale postupně proniká i do mikrobiologie. V následující diskusi profesor Dřevínek odpovídal na otázku, zda i v mikrobiologii je stejně silný trend automatizace a centralizace, jaký je v klinické biochemii. Odpověděl, že i mikrobiologie se posouvá ve smyslu centralizace, ale s tím, že zároveň vyžaduje určitou decentralizaci. Tím připomněl satelitní laboratoře, už existují modely, kdy při univerzitních nemocnicích je základní laboratoř, která centralizuje vše, ale přitom má k dispozici satelitní laboratoře, které jsou například i v rámci univerzitního kampusu. Satelitní laboratoře dokážou provést některá vyšetření okamžitě, dodání výsledku se tak zbaví zbytečné časové ztráty spojené s logistikou. Vzorky k detailnější analýze je samozřejmě nutné dopravit do centrální laboratoře. Jde tedy

o centralizaci a současně decentralizaci, laboratoře spolu samozřejmě spolupracují. „A co se týče automatizace, molekulární metody už jí trochu otevřely dvířka, byť to spíše znamená, že máme jednotlivé stroje a ty propojujeme. Zatím to není automatizace ve smyslu biochemických linek. Ale už existují automatické linky pro kultivaci, o jednu takovou v Motole intenzivně usilujeme. Automatizace umožní i zkrácení doby do dodání výsledku klinikovi,“ vysvětlil přednášející.

Vlastní odborný blok měla také hematologická diagnostika. Zazněly tu příspěvky „Krevní obraz – včera, dnes a zítra“ (Ing. Martin Pulcer, Ph.D., MBA, primář oddělení klinické hematologie Ústavu laboratorní medicíny Fakultní nemocnice Ostrava), „Jak nám digitální morfologie a AI pomáhá v běžném provozu“ (Ing. Kristýna Melounová, Centrum laboratorní medicíny a klinické hematologie v Krajské nemocnici Liberec,

a.s.), „Vyšetřovací algoritmus při nejasné lymfocytóze“ (MUDr. Martin Špacek, Ph.D., primář Centrálních hematologických laboratoří Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. interní kliniky – kliniky hematologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze) a „Stanovení diagnózy z cytologického hodnocení aspirátu kostní dřeně – má to ještě smysl?“ (MUDr. Dana Mikulenková, vedoucí Komplementu laboratoří Ústavu hematologie a krevní transfuze).

Blok „Zpověď mladých...“ přinesl prostřednictvím krátkých prezentací a interaktivní diskuse autentický pohled mladých odborníků na současné i budoucí výzvy laboratorní medicíny, zejména v oblasti klinické biochemie.

V pondělí večer proběhl slavnostní křest knihy *Nové technologie v diabetologii* autora MUDr. Roberta Béma, Ph.D., MHA

Rovnováha mezi hlavou a tělem aneb... Jak se z toho nezbláznit

Téma dalšího odborného bloku spojoval jediný, zato nesmírně důležitý pojem: rovnováha. Nesnadným dosažením rovnováhy ve vlastní biochemické praxi, ale i mezi (neméně vlastní!) hlavou a tělem čili hledáním cesty, jak se z toho všeho nezbláznit, se zabývali každý zvlášť i společně neuropatolog, psychiatrička a odborníci na IT v biomedicínských laboratořích.

Neuropatolog a spisovatel MUDr. František Koukolík, DrSc., který působí na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy, ve Fakultní Thomayerově nemocnici a na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, hovořil o tom, zda a jak se lze naučit lépe snášet psychickou bolest a do jaké míry si lze vypěstovat

Zpověď mladých... – zleva: RNDr. Nikol Bouzková, RNDr. Pavel Prokop, DiS, MUDr. Vojtěch Němeček, MUDr. Julia Werle a MUDr. Daniel Rajdl, Ph.D.,

odolnost proti stresu. Odpověď doktora Koukolíka jistě stojí za hlubší zamyšlení: „Chce to naučit se zvládat citovou a poznávací zátěž. Rada starší než dva tisíce let říká: neper se s vlastními rozbouřenými emocemi. Vylez na kopec a dívej se na ně jako na zdivočelou řeku. Počkej, až povodeň odplyne. Jestli je nadřizený jedinec

nebo jedinec, s nímž jsme v blízké vazbě, psychopat, včas utéci. Být opatrný s optimismem. Omezit palbu bulšitu/pseudoinformací ze sdělovacích prostředků. Někteří lidé zvládnou mindfulness (všímavost), stojí to dost času. Udělat si radost, která není jídlo, kouření, alkohol, drogy, sex, her-na nebo nakupování, což je strašné. Naučit

DAILOG 2025 uzavřel za generálního partnera Beckman Couter Ing. Lukáš Palivec, Ph.D.

se postojí ke štěstí: rozlišovat hédonické od eudaimonického.“

Jana Jílková, foto: Vojtěch Hanák

Rovnováha mezi hlavou a tělem – zleva: RNDr. Tomáš Gucký, Ph.D., MUDr. Jana Štveráková, Ing. Jan Hecko, Ph.D., MUDr. Soňa Šuláková, Ing. Jindřich Maksant, MBA, a MUDr. František Koukolík, DrSc., FCMA

Kongresové zpravodajství najdete také na webu zdravotnictvi-medicina.cz

▼ Inzerce

PRAHA - VÝCHOD

Do naší nové ordinace hledáme

lékaře/lékařku PEDIATRA

Nabízíme

- vybavenou ordinaci v novém objektu (kolaudace září 2025) ZDARMA
- nový velký byt 4+1 pro lékaře/lékařku a jeho rodinu v místě (cca 10 minut od stanice metra Letňany) - bydlení ZDARMA
- zázemí a klidné místo k práci i k životu na okraji hl. města Prahy
- MŠ a ZŠ v obci

Kontakt: Obec Veleň, Hlavní 7, Praha - východ, Veleň

e-mail: matejkova@velen.cz tel.: 607 906 388

www.velen.cz